

ББК Ш12=411.4*34*20

УДК 81'373.611(038)

ТИПИ СКЛАДНИХ СЛІВ У СУЧАСНІЙ БАНКІВСЬКІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Стаття присвячена аналізу типів складних слів у сучасній банківській термінології на матеріалі запозичень з англійської мови. Простежено структурно-семантичні особливості композитів, юкстапозитів, абrevіатур.

Ключові слова: абrevіатура, композит, складання, спосіб словотвору, термін, юкстапозит.

Активізація словотворчих процесів у термінологічній лексиці банківської справи іншомовного походження свідчить про високий ступінь засвоєння відповідного класу слів українською літературною мовою. Таке мовне явище характеризує стадію максимально повного вкорінення галузевої термінології в систему загальнонаціональної, а також слугує доказом того, що «вона вже пройшла шлях природного формування» [Даниленко 1973: 77]. Саме тому особливої ваги набуває процес виділення й, відповідно, дослідження одного з продуктивних дериваційних типів на матеріалі запозиченої англійської лексики, яким постає складання і його різновиди (композити, юкстапозити, абrevіатури) в контексті словотвірної номінації.

Заслуговує на увагу теоретико-практичне опрацювання зазначеного питання в лінгвістичних студіях останніх років. Словотвір складних слів у межах спеціальних термінологій став об'єктом дослідження вчених Л.В. Козак, Н.І. Шило (технічна), О.М. Лотки (фінансово-економічних відносин), О.М. Мацько (дипломатична), Л.М. Філюк (інформатики), І.В. Лях та ін. Науковці Н.Ф. Клименко, О.В. Петров, О.А. Стишов, Л.О. Туровська розглядають специфіку таких одиниць в межах опису т. зв. новотворів, репрезентантів групи лексичних інновацій, що у загальному плані передають обсяг поняття мовного нововведення. Зокрема, Л.О. Туровська вважає складні запозичені слова одним із «найраціональніших для спілкування мовних засобів», які своєю внутрішньою ємністю збільшують інформативність тексту за рахунок його скорочення [Туровська 2005: 61]. Типологія складних слів, а саме абrevіатур, за характером твірної основи, а також аспект передачі ними системи граматичних ознак і можливе співвідношення з відповідними тематичними групами висвітлені у працях Н.Ф. Клименко, В.О. Нагіної, А.М. Нелюби, О.А. Стишова та ін.

Увага дослідників сконцентрована на встановленні дериваційного потенціалу термінів, що передають зміст загальноекономічних понять (О.І. Гутиряк, Н.О. Жданова, О.М. Лотка та ін.), при цьому афіксації постає як головний репрезентант морфологічного, або «зовнішнього» [Клименко 1984: 3] словотвору. Банківська термінологія у цьому плані є малодослідженою. Особливо це стосується специфіки складних слів як значного про шарку галузевої лексики, що відзначається послідовною продуктивністю. Під час дослідження обстежено 176 таких одиниць, відібраних із спеціальних джерел (підручників і посібників з банківської справи, періодичних видань відповідного спрямування). У пропонованій статті ставимо за мету встановити особливості вияву типів складних слів у сучасній банківській термінології. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) встановити базову модель творення термінів-композитів банківської галузі; 2) з'ясувати структурні особливості юкстапозитів; 3) виділити основні типи абrevіатур на матеріалі запозичень банківської термінології.

Терміни складної структури мотивовані прагненням синтетично втілити кілька ідей, закріплених переважно за двома словами (кореневими основами). Регулярність вияву таких моделей цілком умотивовано може залежати від актуалізації вихідного слова, здатного приєднувати до себе ряд елементів, які перебувають між собою в певному лексико-семантичному зв'язку, що ніби конденсує, ущільнює зміст, розподілений між ними з метою «передати одним словом досить складне наукове поняття, бажанням увійти в європейську мовну спільність, мати єдиний термінологічний фонд» [Азарова 2005: 24]. Ці процеси набувають особливої ваги в контексті розвитку тенденції до економії мовних засобів, лаконічності висловлення, що загалом відбиває специфіку однослівного терміна як мовної одиниці і надає йому переваги над словосполученням.

В.О. Виноградов використовує термін «словоскладання» для позначення процесу морфологічного сполучення двох або більше коренів (основ). Розрізнення основних типів складних слів – сурядні та підрядні – має своїм опертям характер синтаксичних відношень між компонентами первинного словосполучення [Виноградов 1998]. Підхід, який обстоює А.М. Нелюба, враховує матеріал, що бере участь у продукуванні терміноелементів складного типу (зі значенням – «загальний кваліфікатор»). З цієї метою використані два атрибутивні маркери: складені – сполучення слів, унаслідок чого постає цілісна лексична одиниця, і складні, похідність яких встановлюється шляхом вичленовування кількох основ уже з готового утворення [Нелюба 2007: 89]. Отже, перший тип прийнято називати юкстапозитами (*емітент-інсайдер, селенг-компанія* тощо), а другий – композитами (*лізингодержувач, чекодержатель* і под.).

І. Терміни-композити. Слова обох типів у банківській термінології репрезентовані нерівномірно. Незважаючи на усталене твердження про доволі високу активність саме композитів серед способів словотворення (після афіксації) [Азарова 2005: 61], такі форми на матеріалі лексики банківської справи є нечисленними і супроводжуються афіксацією (суфіксацією). Базовою є модель – «**основа (1) + -о- + основа (2) + суфікс**», де -о- – це інтерфікс, що, за В.О. Виноградовим, є показником *тематичного* складання.

Композит постає як лексикалізація первинних, переважно підрядних двочленних словосполучень (двокоренових структур), що впливає на зміну структури нового слова, яка стає фіксованою [Виноградов 1998; Дем'янюк 2003; Лях 2001]. Отже, нашарування в межах однієї лексеми одразу кількох варіантів морфологічного способу словотворення ще більше ущільнює зв'язок між морфемами, ніби «спресовуючи» слово [Безпояско 1987: 5]. За класифікацією А.М. Нелюби, така модель трактується як інтерфіксально-суфіксальний різновид композиції з уточненням – варіація конфіксального [Нелюба 2007: 96], у якому особливе функціональне навантаження несе суфіксальний формант – виразник родової приналежності слова (чоловічий рід іменників-назв осіб: **-ець, -ач, -тель, -ник**). Такі опорні основи визначаються як суфіксально ускладнені [Азарова 2005: 21], а похідне слово містить у собі відношення до свого мотиватора, яке виражається за допомогою зазначених афіксальних морфем: *лізингоотримувач, чекодавець* тощо.

Базовими терміноелементами для композиції можна вважати основи таких слів, як *лізинг* і *чек* у функції кваліфікаторів. Семантика фінальної основи новоутвореного терміна ілюструє опозитивні відношення мовної системи, зокрема в їх конверсивному варіанті, і, співвідносячись із мотивувальними словосполученнями-еквівалентами (декомпозиція), повторює «у загальному вигляді тип їхнього зв'язку» [Горпинич 1977; Петров 2005: 58]: *лізингодав/ець – лізингодержувач / лізингоотримувач; чековласник – чекодавець – чекдержатель < одержувач / отримувач лізингу (лізингових послуг), власник чека, держатель чека* тощо. Отже, у цьому випадку дериваційний спосіб основокладання тісно пов'язаний з семантико-синтаксичним рівнем, зокрема з питаннями конверсивної кореляції [Апресян 1974; Минчук 2007; Новиков 1990]. Прототипна ситуація дійсності є спільною для обох учасників цього суб'єктно-об'єктного співвідношення, один з них є ініціатором, а другий – реципієнтом дії. Пор.: **1) лізингодав/ець** – «юридична особа, яка передає право володіння та користування предметом лізингу лізингодержувачу»: *Структура лізингового платежу регулюється законодавством і включає амортизаційні відрахування, плату за кредит, прибуток лізингодавця* (Романенко 2006, с. 285); *лізингоотримувач / лізингодержувач* – «фізична або юридична особа, яка отримує право володіння та користування предметом лізингу від лізингодавця»: *Лізингодержувач – підприємство, яке отримує в користування майно за договором лізингу* (Романенко 2000, с. 284); **2) чековласник** – «особа, яка виписала чек»: *Банк на основі чеків, що надійшли, списує вказану в них суму з рахунків чековласників та зараховує їх на рахунок одержувача грошових коштів* (Александрова 2002, с. 15); *чекдержатель* – «підприємство або фізична особа, яка є отримувачем коштів за чеком: *Розрахунковий чек містить нічим не обумовлене письмове розпорядження власника рахунку банку-емітенту, у якому відкрито його рахунок, про сплату чекодержателю зазначеної в чеку суми коштів* (Інформаційний вісник Райффайзен Банку Аваль, 2006, № 4, с. 2).

Компоненти слова, змодельованого за принципами основокладання, репрезентують цілісну семантичну єдність, що частково виводиться з їхнього змісту. Тому можна прийняти як вірогідне положення про «ендоцентричність складних слів» [Виноградов 1998: 469], тобто значення терміна встановлюється ніби «зсередини», із внутрішнього потенціалу на протизагу ексцентричним словам, коли навіть загальне денотативне значення не збігається із жодним, що вкладається в компоненти.

II. Юкстапозиція в банківській термінології. Обстоюючи погляд про первинність виникнення саме словоскладання, відзначаємо, що на відміну від композиції, воно здатне сполучати слова механічно. У результаті злиття поєднані елементи не зазнають змін зовнішньої форми – графічна оболонка фіксується дефісним написанням. Продуктування **юкстапозитів**, нових лексичних одиниць (їх кількість в обстеженому матеріалі домінує), має на меті уточнити зміст найменування, коли згортання описової конструкції передбачає об'єднання означуваного і означального. Семантика юкстапозитів як номінативних знаків, що набули цілісного оформлення, на відміну від композитів, зумовлена саме відношеннями між компонентами структури, а не сумою відповідних лексичних значень, а також точною їх позиційною фіксацією без можливості переставлення. За А.М. Нелюбою, це *складені* субстантиви, які у своєму двочленному вияві ідентифікуються терміном «прикладковикористання» [Нелюба 2007: 56].

На рівні із семантико-синтаксичною одновимірністю й змістовою нечленованістю юкстапозити характеризуються відносною самостійністю складових частин – іменників, що зберігають свої граматичні (їх сурядність) й значеннєві параметри, що наразі дає підстави говорити про так званий «нейтральний тип словоскладання» [Азарова 2005: 21]. Якщо ж брати найближчий контекст на рівні речення, то у більшості випадків змінюваною буде лише друга частина (обидва компоненти запозичення). Повна парадигма відмінювання зафіксована за умови препозиції в структурі юкстапозита власне українського слова: *дефолт-статус, емітент-інсайдер, карт-рахунок, лістинг-контроль, фактор-фірма, чарт-метод* тощо. Як видно з прикладів, структура складних термінів передбачає такі комбінації: **запозичення + запозичення** (*біль-брокер, директ-маркетинг, імідж-стратегія, каунтер-чек, фронт-офіс*), **запозичення + власне українське слово / власне українське слово + запозичення** (*країна-експортер, майстер-файл, своп-угода, спот-лист, траст-відділ*). Врахувавши характер твірної бази юкстапозита, окремо виділяємо найменування із числовим компонентом. Напр.: *За підсумками фінансово-господарської діяльності майже три десятки лізингових компаній Росії могли б бути представлені в TOP-рейтинг-200* (Актуальні питання економіки, 2005, № 9, с. 55).

Показники щодо частоти актуалізації певних груп термінів дають підстави твердити, що існують цілі комплекси складних слів зі спільною частиною-конкретизатором видової семантики (В), місце за якою

закріплене переважно у препозиції. Подібні явища підтверджують існування «тенденції до диференціації» [Туровська 2005], а, отже, прагнення дати більш ємну характеристику окремого випадку вияву явища, встановивши тим самим ієрархію, тобто логічні гіпонімічні (родо-видові) відношення, всередині змістового поля. Як слушно зауважує С.В. Сірик, поширеними є «випадки вживання регулярних моделей творення складних слів, що формують лексичні парадигми» [Сірик 2004: 133]. Отже, виокремлюємо одинадцять найбільш продуктивних термінів, які сполучаються мінімум з двома словами родового значення: **бізнес** (В) + (Р) асоціація, діагностика, карта, напрям, план, портфель, проект, процес, середовище, ціль, цикл; **геп** (В) + (Р) аналіз, менеджмент; **інтернет** (В) + (Р) банкінг, трейдинг; **крос** (В) + (Р) валюта, коефіцієнт, курс, продаж; **онлайн** (В) + (Р) банкінг, виписка, оплата; **своп** (В) + (Р) репорт, депорт, угода; **спот** (В) + (Р) курс, лист, ринок, ставка; **траст** (В) + (Р) агент, відділ, фонд; **форвард** (В) + (Р) курс, позиція, ринок тощо. Напр.: Бізнес-карта є продуктом міжнародних платіжних систем, який призначається для використання в ділових поїздках (Генеза ринкової економіки 2007, с. 59); 75% банків використовують моделі геп-аналізу (Банківська справа, 2005, № 6, с. 16); Крос-коефіцієнт є цікавим для кредиторів і вкладників і являє собою співвідношення сумарних зобов'язань і виданих кредитів (Актуальні питання економіки, 2005, № 9, с. 55); Для цього банк повинен визначити суму всіх своїх спот-позицій у цій валюті, форвард-позицій (Вісник НБУ, 2006, № 7, с. 5).

III. Слова-аббревіатури і їх типи в термінології банківської справи. Із словотвірним способом складання безпосередньо пов'язаний ще один різновид деривації, наймолодший за часом свого постання, призначення якого полягає в продукуванні термінів-аббревіатур – іменників проміжного типу. Процес «скорочування словосполучень до початкових елементів їхніх слів» [Нелюба 2008: 14] кваліфікують як **аббревіацію**, за якої «з'єднані компоненти є здебільшого асемантичними частинами слова або окремими звуками ... слів» [Азарова 2008: 66]. Інакше кажучи, терміносистема оперує водночас двома мовними одиницями з подібним змістовим наповненням, які мають потенціал до функціонування в ідентичному контексті. Це, на наш погляд, свідчить про їх взаємозамінність на початковій стадії існування. Окремо взятую аббревіатуру не варто сприймати як новоутворений термін, оскільки номінатема із таким значенням, що не набуває в іншій формальній оболонці видозмін у вигляді семантичних нашарувань, вже існує.

Поступово аналітичне вираження певного поняття втрачає власні позиції у частоті використання, тому з комунікативною метою застосовуються саме аббревіатури як графічно коротший варіант вихідного терміна або як його замішувач. Крім того, якщо це стосується спеціальної лексики, така заміна стає доцільною у разі виконання «компресивної функції» [Валгина 2003; Нелюба 2007], що дозволяє лаконічними засобами закодувати великий обсяг інформації. На матеріалі банківської термінології нами були виділені такі два типи аббревіатур, серед яких більшість лексичних одиниць матеріально закріплені латиницею:

- **ініціальні (літерні)**, що артикуються за опорними буквами слова (*Limited / ЛТД – Limited / Ltd*) або першими літерами повної назви: *MMDA (money market deposit accounts – «фінансові ринкові депозитні звітності»): Відмінність полягає у тому, що процентна ставка по MMDA є змінною і коригується щотижня* (Гриценко 1996, с. 18); *IRR (Internal rate of return – «внутрішня норма прибутку»): Для знаходження IRR проектів зі ще більшими періодами потоків необхідно розв'язувати значно складніші рівняння* (Капран 2006, с. 285); *BBB (Bankers Blanket Bond – «комплексне зобов'язання банкірів»): Слід зазначити, що у світовій практиці взаємодії СК і банківських установ широко розповсюдженою є послуга BBB* (Актуальні проблеми економіки, 2008, № 3, с. 168) тощо;

- **часткові (усічено-словесні, за Л.Є. Азаровою)** аббревіатури, продуковані на базі складних найменувань шляхом поєднання сегментів слів у складі словосполучення переважно за моделлю – **частина слова + ціле слово**: *держ/бюджет, держ/фін/моніторинг, інвест/фонд, укр/агро/лізніг, юр/бізнес/консалтинг* тощо: *Значне зниження ефективності виробництва викликало зменшення бази оподаткування і відповідного поповнення прибуткової частини держбюджету* (Михайлівська 2006, с. 145); *Фінансова розвідка планує розширити коло фінансових посередників, до обов'язків яких входить надання інформації держфінмоніторингу України* (Актуальні проблеми економіки, 2008, № 3, с. 164).

Перший різновид аббревіатур охоплює декілька варіантів, що демонструють ступінь входження одиниці до мовної системи-реципієнта. Однаковий функціональний потенціал мають паралельні форми *LIBOR / ЛІБОР (London Interbank Offered Rate): Перша частина – ставка пропозиції кредитних ресурсів на відомих міжбанківських ринках, наприклад процентна ставка на Лондонському міжбанківському грошовому ринку (LIBOR)* (Банківські операції 2002, с. 409); *У цих угодах використовуються два показники: валютний курс та ставка на депозити (найпоширенішою у світовій практиці є орієнтація на ставки за євро кредитами і ЛІБОР – процент за міжбанківськими депозитами в Лондоні)* (Актуальні проблеми економіки, 2002, № 11, с. 19). Регулярність актуалізації аббревіатури спричинює набуття нею статусу кореневої морфемі, а згодом й окремого слова, що починає використовуватися як твірна база, зокрема, для юкстапозитів: *DSGE-модель, FSC-потоки, IRD-method, SWIFT-повідомлення, VaR-метод, Vip-клієнт* тощо. Наприклад: **SMART** (specific – «точно сформульований», measurable – «вимірюваний», attainable – «досяжний», relevant – «взаємопідтримуючий», time-bounded – «обмежений часовим проміжком») → *smart card* → **смарт-картка** → **смарт-технологія**: *Такі картки отримали другу назву – smart card* (Прокопенко 2005, с. 91); *Всі платежі в системі виконуються за допомогою зчитувача смарт-карток* (Денисенко 2004, с. 87); *Крім того, смарт-технологія переобчислює*

наявність на карті внутрішніх криптографічних механізмів, що виключають будь-які види махінацій з картою (Генеца ринкової економіки 2007, с. 51).

Деякі лексикалізовані аббревіатури, спочатку пройшовши етап графічної адаптації, у якості стрижневих слів беруть участь в оформленні словотвірних гнізд: **TARGET** (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer) → **TARГЕТ**: **TARGET** передбачає гармонізацію національних платіжних систем, а її введення проходить в стислі терміни (Денисенко 2002, с. 382); Здійснюється забезпечення внутрішньоденної ліквідності в системах міжбанківських розрахунків Європейського Союзу (на прикладі **TARГЕТ**) (Прокопенко 2005, с. 191) → **таргет/ува/ти**: Але в інших публікаціях він дотримується точки зору, що краще **таргетувати** ІСЦ, оскільки обрання за ціль базової інфляції загрожує втратою довіри суспільства до центрального банку (Банківська справа, 2007, № 5, с. 12) → **таргет/ува/ни/я**: Дієвим і адекватним механізмом грошово-кредитного регулювання є інфляційне **таргетування**, що дає підстави говорити про доцільність його запровадження в Україні (Банківська справа, 2007, № 5, с. 85). З огляду на викладені аргументи робимо висновок про значущу роль аббревіатур не лише як засобів, що беруть безпосередню участь у процесах економії й полегшення комунікації у вузько професійній сфері діяльності, а й у продукуванні нових слів термінологічного призначення, отже, їхня словотвірна активність є очевидною (пор.: [Нелюба 2008: 15]).

Висновки. Аналіз дериваційних процесів на матеріалі термінології банківської справи дає підстави вважати, що складання як спосіб словотвору, реалізований як композити, юкстапозити та аббревіатури, зазнає послідовної активізації.

1. Композити становлять суфіксально ускладнені двочленні основи, які мають своєю твірною базою словосполучення підрядного типу і відзначаються семантичною єдністю компонентів. Групуючись парами за значенням другої частини, такі слова передають конверсивні відношення у їх лексико-синтаксичному варіанті.

2. Сурядне поєднання двох слів-термінів, зафіксоване дефісним написанням властиве для юкстапозитів таких структур: запозичення + запозичення, запозичення + власне українське слово / власне українське слово + запозичення. У їх межах стало можливим виділення родо-видових відношень.

3. Окремим різновидом складання постає продукування ініціальних і часткових (частина слова + ціле слово) аббревіатур. На подальших етапах дослідження перспективним видається встановлення дериваційного потенціалу складних термінів банківської галузі.

Література

- Азарова 2005: Азарова, Л.Є. Складання як один із способів словотворення [Текст] / Л. Є. Азарова, Н. Й. П'яст; Вінниц. нац. техн. ун-т. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2005. – 123с. – Бібліогр.: с. 108-122. – 213 пр. – ISBN 966-641-133-4.
- Апресян 1974: Апресян, Ю.Д. Лексическая семантика (синонимические средства языка) [Текст] / Ю. Д. Апресян; Акад. наук СССР; Науч. совет по комплексной проблеме «Кибернетика». – М.: Наука, 1974. – 367с. – Библиогр.: с. 346-364.
- Безпояско 1987: Безпояско, О.К. Морфеміка української мови [Текст] / О.К. Безпояско, К. Г. Городенська; АН УРСР. Ін-т мовознавства. – Київ: Наук. думка, 1987. – 212с. – Бібліогр.: с. 207-210.
- Валгина 2003: Валгина, Н.С. Активные процессы в современном русском языке: [Текст]: уч. пособие для студентов вузов / Н. С. Валгина. – М.: Логос, 2003. – 304с. – Бібліогр.: с. 290. – 3000 экз. – ISBN 5-94010-092-9.
- Виноградов 1998: Виноградов, В.А. Словосложение // Языкознание: Большой энциклопедический словарь / В. Н. Ярцева (гл. ред.). – 2-е изд. – М.: БРЭ, 1998. – С. 469: ил. – (Большие энциклопедические словари). – ISBN 5-85270-307-9 (в пер.).
- Горпинич 1997: Горпинич, В.О. Будова слова і словотвір [Текст]: посібник для вчителів / В. О. Горпинич. – К.: Рад. шк., 1977. – 118с. – Бібліогр. в кінці розд.
- Даниленко 1973: Даниленко, В.П. О терминологическом словообразовании [Текст] / В. П. Даниленко // Вопросы языкознания. – 1973. – № 4. – С. 76-85. – Бібліогр. в кінці стор.
- Дем'янюк 2003: Дем'янюк, А.А. Композити як об'єкт дослідження в українській мові [Текст] / А. А. Дем'янюк // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. – В. VIII. – К.: ВПЦ «Київ. ун-т», 2003. – С. 38-45. – Бібліогр.: с. 44.
- Клименко 1984: Клименко, Н.Ф. Словотворча структура і семантика складних слів в сучасній українській мові [Текст]: монографія / Н. Ф. Клименко. – К.: Наук. думка, 1984. – 244с. : ілюстр.
- Лях 2001: Лях, І. Композити в термінології [Текст] / І. Лях // Українська термінологія і сучасність: зб. наук. праць. Вип. IV. – К.: КНЕУ, 2001. – С. 72-73. – Бібліогр.: с. 73.
- Минчук 2007: Минчук, И. Понятие «конверсив» в языкознании [Текст] / И. Минчук // Лінгвістичні студії: зб. наук. праць; [укл.: А.П. Загнітко (наук. ред.) та ін.]. – Вип. 15. – Донецьк: ДонНУ, 2007. – С. 290-294. – Бібліогр.: с. 294.
- Нелюба 2007: Нелюба, А. Явища економії в словотвірній номінації української мови: [Текст]: монографія / А. Нелюба. – Харків, 2007. – 302с. – Бібліогр.: с. 255-284. – 300 пр. – ISBN 966-95465-5-9.
- Новиков 1990: Новиков, Л.А. Конверсия // Лингвистический энциклопедический словарь / Науч.-ред. совет изд-ва «Сов. энцикл.»; Ин-т языкознания АН СССР; Гл. ред. В. Н. Ярцева. – М.: Сов. энцикл., 1990. – С. 234-235.: ил. – Указ. термин., языков мира и имен.: с. 627-683. – ISBN 5-85270-031-2 (в пер.).

- Петров 2005: Петров, О.В. Особливості поповнення словотвірних гнізд російської мови неологізмами-композиціями [Текст] / О. В. Петров // Мовознавство. – 2005. – № 5. – С. 57-63. – Бібліогр.: с. 63.
- Сірик 2004: Сірик, С.В. Термінотворення в юридичній сфері [Текст] / С. В. Сірик // Вісник Запорізького державного університету. – 2004. – № 4. – С. 131-136. – Бібліогр.: с. 136.
- Туровська 2005: Туровська, Л. Інноваційні процеси в українській науковій термінології [Текст] / Л. Туровська // Українська мова. – 2005. – № 2. – С. 56-63. – Бібліогр.: с. 63.

Джерела

- Актуальні проблеми економіки: науковий економічний журнал. – 2002. – № 11; 2005. – № 9; 2008 – № 3.
- Александрова М.М. Гроші. Фінанси. Кредит: навч.-метод. посібник. – К.: ЦУЛ, 2002. – 336с.
- Банківська справа: науково-практичне видання. – 2003. – № 5; 2005. – № 6; 2007. – № 5; 2008. – № 6.
- Банківська справа: навчальний посібник / За ред. проф. Р. І. Тиркала. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 2001. – 314с.
- Вісник національного банку України: щомісячний науково-практичний журнал НБУ. – 2006. – № 7.
- Гене́за ринкової економіки: терміни, поняття, персоналії: навч. екон. слов.-довід. для студ. вузів усіх рівнів акредитації / Укладачі: В. С. Іфтемічук, В. А. Григорев, М. І. Манілич, Г. Д. Шутак; [за наук. ред. Г. І. Башнянина, В. С. Іфтемічука]. – 2-ге вид., виправ. і доп. – Львів: Магнолія 2006, 2007. – 688с.
- Гриценко О. Гроші та грошово-кредитна політика: навч. посібник. – К.: Основи, 1996. – 180 с.
- Денисенко М.П. Гроші та кредит у банківській справі: навч. посібник. – К.: Алерта, 2004. – 478 с.
- Інформаційний вісник Райффайзен банку Аваль. – 2006. – № 4-5.
- Капран В.І., Кривченко М.С., Коваленко О.К., Омельченко С.І. Банківські операції: Навчальний посібник – К.: ЦНЛ, 2006. – 208 с.
- Колодізев О.М., Яременко О.Р. Гроші та кредит: навч. посібник / О. М. Колодізев, О. Р. Яременко. – Х., 2004. – 156 с.
- Михайлівська І.М., Ларіонова К.Л. Гроші та кредит: навч. посібник. – Л.: Новий Світ, 2006. – 432 с.
- Прокопенко І.Ф., Ганін В.І, Соляр В.В., Маслов С.І. Основи банківської справи: навч. посібник – К.: У. н. л., 2005. – 410 с.
- Романенко О.Р. Фінанси: підручник. – К.: У. н. л., 2006. – 312 с.

Стаття посвячена аналізу типів складних слів в сучасній банківській термінології на матеріалі заимствованих з англійського мови. Просліджені структурно-семантичні особливості композитів, юкстапозитів, аббревіатур.

Ключевые слова: аббревиатура, композит, сложение, способ словообразования, термин, юкстапозит.

The article dwells upon the analysis of the complex words types in the modern bank terminology based on the new English borrowings. Structural and semantic particularities of the composites, yukstapositions and abbreviations were marked.

Keywords: abbreviation, composit, adding, way of the wordbuilding, term, yukstaposition.

Надійшла до редакції 21 вересня 2010 року.

Любов Карпець, Анатолій Нелюба

ББК Ш12=411.4*677.1

УДК 811.161.2'276

СЛОВОТВІРНЕ НОМІНУВАННЯ ОСІБ У СПОРТИВНОМУ ЖАРГОНІ

У статті розглянуто словотвірне домінування спортивного жаргону на категорії особи. З'ясовано, що найпродуктивнішим є суфіксальний спосіб, котрий відзначається вагомою кількістю засобів.

Ключові слова: словотвірна система, спортивний жаргон, категорія особи.

Українська дериваційна система володіє великим потенціалом для творення номенів. Виявлення особливостей та основних тенденцій розвитку словотвірної системи певної мови належить до актуальних завдань сучасної лінгвістики. Завдяки словотворенню мова постійно реалізує свої можливості у забезпеченні комунікативних потреб суспільства. Поповнюючи словниковий склад української мови новими лексичними одиницями, словотвірна система української мови спирається на власні дериваційні ресурси, а також запозичує певну їх частину з інших мов. Аналіз мовного матеріалу показує, що арсенал спортивних жаргонізмів української мови якраз активно забезпечується через словотвір, який відображає процеси, що постійно відбуваються в мові.

Незважаючи на те, що українські дериватологи досягли значних успіхів у дослідженнях словотвірних явищ у всьому їхньому багатоманітті й різноаспектності, маємо незначну кількість наукових досліджень із проблем жаргонового словотвору. Це зокрема праці О.Горбача: 1963, В.Грешука: 1978,